

saul
van messel

het eeuwige
leven

een bundel doodspoëzie

Bij Nijgh & Van Ditmar verscheen van Saul van Messel het vorig jaar de bundel *Syndroom*. In *Het eeuwige leven* staat de dichter opnieuw voor ons als een poëet, die met uiterst subtiële en simpele taalmiddelen zijn eigen plaats vindt temidden van onze moderne letterkunde.

het eeuwige leven

een bundel doodspoëzie

nijgh & van ditmar's
paperbacks

122

nijgh & van ditmar
's gravenhage | rotterdam

saul
van
messel

het
eeuwige leven

een bundel
doodspoëzie

521221

© 1972 by N.V. Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar,
The Hague, The Netherlands.

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door
middel van druk, fotocopie, microfilm of op
welke andere wijze ook zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book shall be reproduced in
any form by print, photoprint, microfilm or any
other means without the publisher's consent.

*aldus de doden
wordt wakker die boven ons wandelt
wanneer zult ge ons gezelschap houden*

(naar mozes ibn ezra)

steekproef

niet bang zijn
voor de dood
zegt de angst
en somt sarcastisch
de voordelen
van het leven
op

mijn verzen ontstaan
uit legenden
die mijn bestaan
voorwenden

hide and seek

achter zichzelf weggedoken
zou hij pas zichtbaar worden
nadat hij was vertrokken

maar hij was zo bang
dat hij dan meeinging

respons

van het balkon
van mijn poëzie
kijk ik naar beneden

naar hetzelfde heden
dat ik beschrijf

om te vragen
waar ik dan blijf

dwangpositie

als ik mijn identiteit
wil vasthechten
aan mijn lijfelijk adres
komt mijn fantasie
onbestelbaar terug

legende

geboren dichter
stierf hij als een hond
het woord als muilband
om zijn mond

lang voordat hij
een dief zag staan
sloeg hij als
reeds gebeten aan

de waakhond
ongewoon alert
die na zijn dood
spreekwoordelijk werd

wat de blinde ziet
als hij niet ziet

wat de dove hoort
als hij niet hoort

dat schrijf ik op
als ik niet schrijf

schroom

de man
die ik ontmoette
en die mij niets vroeg
wees mij zwijgend
de route
voor het lied
dat ik droeg

dan zei hij
geen dichter
durf ik u niet vragen
de helft
van dat lied
op mijn schouder
te dragen

introvert

onder mijn liederen
bloeit geheim

het onkruid
van miljoenen jaren

wie zal dit wieden
met mijn rijm

en toch het
oergeheim bewaren

extrovert

gekunsteld noodlot
in mijn lied bevroren

ik ben vandaag
een omgekeerde toren

mijn fundamenten
waaien in de wind

terwijl mijn spits
naar wortels staat te boren

de dag blijft
jaloers op
de dromen
waaraan wij
ontwaakt
niet ontkomen

prullemand

mijn droom vannacht
was van papier
de tekst heb ik
helaas niet hier

de ochtend heeft hem
snel verscheurd
maar alles was
wel echt gebeurd

westerschelde

onzichtbaar onder water
die klip van het lot

sleepboten trokken mijn
droom weer vlot

die haar reis vervolgde
op eigen kracht

tussen de boeien
van de nacht

meute

vermoeid ontwaakt
en nog niet dood
was ik een hert
na wilde jacht

een simpel prooi
met angsten groot
voor de walküren
van de nacht

ochtend

het onheil van
de nacht trekt op
wij waren even
in de dood bevangen

de slaap waarin
van dit ons leven
de reproducties hangen
aan hun spijkerkop

nog resten in
dit vroege uur
wat gaten
in een blinde muur

wikwief

de vrouw die heenging
als zij kwam
met rode haar
en zwarte kam

zij bleek de dood
die helderziend
het spoor trok
voor haar verre vriend

kwadratuur

twee mannen die ik
twee maal heb verraden
zij lieten mij alleen
om bij te komen

als ik vanochtend
uitgeput heradem
rond het kwadraat
dat circelt om mijn dromen

daimoon

terwijl ik hem
nooit meer wil kennen
rijdt hij mij
spoorlags tegemoet

en als ik angstig
weg wil rennen
hoor ik nog juist
zijn ochtendgroet

zelfbeheersing

voorbij mij zelf
stond ik op wacht
en wees terug
te middernacht

mijzelf die
vluchtte voor mijn ik
mij dreigende
met eigen blik

narrow escape

geen plaats meer
in mijn slaap
voor dromen

ben ik ternauwernood
ontsnapt

ik zie dit in
mijn droom gebeuren

mijn slaap vertoont
begrijpelijk nu scheuren

angstdroom

ik sta
op het achterbalcon
van gisteren
ik heb geen kaartje

ik sta
op het voorbalcon
van morgen
ik ben bestuurder

vooruitziende blik

aan de onderkant
van slordige dromen
ervaar ik moedeloos
loslatende zomen

daar rijgt de nacht
met naald en draad
reeds zomen
aan mijn dageraad

concours hippique

sporen van paarden / op mijn huid
tussen de hoeven / en een zachte grond
sporen van paarden / op mijn huid
worden in woorden / langzaamaan geluid
tussen de hoeven / paarden in galop
langzaam geluid / wij staan weer op

epigram

voor de tijd
beducht
is hij weggevlucht

nét op tijd
voor de eeuwigheid

wandeling

tussen de dag
en wat ik wil
is alles stil

onder het gras
beweegt nog nauwelijks
wat was

stroom

*“al de beken gaan in de zee; nochtans
wordt de zee niet vol” prediker 1:7*

als ik mij
in haar bedding droom
voel ik naast mij een brede zoom
de groene zoom der uiterwaarden

zo liggend op mijn diepe rug
voel ik de spanning van een brug
die even maar de lucht verslindt
dan weer mijn beide oevers bindt

voordat ik met mijn drabbig slijk
vermoeid de oceaan bereik
waar midden in miljoenen golven
ik snel onvindbaar lig bedolven

camouflage

op de wallen van een
onbestaande stad

achter twee
gemiddelde kanonnen

sta ik rustig
in de zon te zonnen

met mijn wakend oog
op pad

vijand dicht ik
durf niet nader komen

want ik schiet
uit ongeziene dromen

peleton

achter mijn venster
loert gehuil

een hond krabt
dieper in de kuil

die door mijn angst
voor landverraad

geblinddoekt voor
de lopen staat

met scherpe kogels
uit een lied

dat doodvalt
in het verst verschiet

ner tamid

voordat wij
ter wereld kwamen
veilig uit de
moederschoot

staat achter
de eigen ramen
heilig lampje
van de dood

*ner tamid = eeuwig licht ; joods symbool van de gestor-
vene, dat na de dood op een vaste plaats in huis blijft
branden*

traditie

*meer heeft de sabbat het joodse volk
dan het joodse volk de sabbat behouden
(oude wijsheid)*

de sjabbestisch
staat kant en klaar
naast zout en wijn
de twee gevlochten broden

het witte tafellaken
dekt de baar
zijn wij die zijn
of zijn dat doden

de straat / die in de dakgoot wandelt
springt veilig / met mij naar beneden

mijn vader / die in sterren handelt
heeft goed verkocht / lacht hij tevreden

het springnet / en de felle brand
reikten elkaar / de vriendenhand

toen in de / late morgenstond
mijn straat nóg / in de dakgoot stond

karma

over de schouders
van de dood

nog eenmaal
naar je ouders staren

geronnen jaren
waarom begonnen

jaartijd vader

diep in de grond
vraag ik belet
en speel terstond
met naakt skelet

maak ik weer vlug
van zand een taart
rijd op je rug
jij bent mijn paard

jeugd

toen straks
mijn vader
langs mijn
woorden schuurde
zag hij een
dronken kind
dat naar zijn
doodskop gluurde

vijfde gebod

ouder geworden
dan mijn vader
wandelt hij met me
als een oudere
want ik word
nooit ouder
dan mijn vader

forenzen

des nachts als hij
tot in hun graf verengd
zich ongemerkt
onder de doden mengt
vraagt niemand
uit voorbije tijd
naar zijn persoon
of zijn identiteit

en nu des ochtends
in gedicht herschreven
hij weerkeert uit
het onbekende dal
vraagt niemand
waar hij was gebleven
of waar hij snachts
weer blijven zal

gaiè

als ik als kind
aardappels rooi

jij droge grond
wat ben je mooi

maar snachts
liggen twee meter aarde

mijn moeder die
mij in het donker baarde

twee meter aarde
op mijn lijk

die ik niet zonder
pijn ontwijk

als ik vannacht
aardappels rooi

in droge grond
wat ben je mooi

tempus actum

om een herinnering
op te hangen
sla ik een woord
in de muur
van mijn verbeelding
maar het houdt niet –
mijn herinnering
is te zwaar

koplampen van mijn poëzie
blijven zichtbaar
in de mist
van mijn geheugen

abdicatie

in de kieren
tussen de planken
van de vloeren
uit mijn ouderlijke
woning

liggen de
paleizen uit mijn
kinderfantasieën
te wachten
op de koning

die hoe lang al geleden
is afgetreden

jeugdvriendje

hand om mijn nek
als in dat spel
maar kijk niet om
wie ben ik wel

en weer als toen
als in dat spel
mijn nek rondom
blauw in zijn knel

weer kijk ik om
na zoveel tijd
en voel hoe hij
mij traag bevrijdt

1920

open draaibrug
nu ben je bloot
tussen twee wallen
met schip in je schoot

vrouw achter roer
laat je maar vallen
hoog van je boot
tussen mijn wallen

voordat de brugwachter
krachtens zijn plicht
draaibrug gaat sluiten
lang vóór dit gedicht

kinderrijm

31 juli 1911

mijn zuster
altijd ben je jarig

en toch maar eenmaal
ging je dood

als toen is de natuur
niet karig

in bellingwolde
staan de vlammen rood

wat zijn wij blij
bepeins ik heftig

alweer een jaar
in deze dood voorbij

ditmaal zelfs rond
want jij werd zestig

o wat zijn wij
heden blij

westerwolde

mijn eerste voorvader
in deze landen
zag snachts het licht
in een herberg branden

daar zitten wij soms
hand in hand
het licht is lang
reeds uitgebrand

anachroon

wij fietsen in westerwolde
op een van die verlaten wegen
en schuilen tenslotte
onder de kap van een schuur

vanmiddag in amsterdam
dit late uur
in een stromende regen

dicht
tegen elkander

ik
zonder die ander

tentoonstelling

mokum en mediene 1971

vitrine na vitrine
opgetast

gezwegen van het volk
dat werd vergast

ervoeren toen ik kwam
mijn ziende ik

in blik

de zwarte dood

(ecologisch)

hoe lang nog
en wij joden zullen
weer bronnen
tot de bodem vullen

met echt vergif

archeologie

onder het waterlooplein

bij het graven
van de metro
stond hij nog
aan het roer

van een
vergane schuit
die naar
de einder voer

veilig verkeer

terwijl ik
in de jodenhoek
en tevergeefs
naar joden zoek
moet ik dimmen
voor de schimmen

oorlogsdocumentatie

jodenhoek

als ook het rembrandthuis op de jodenbreestraat
gesloopt wordt zal rembrandt eindelijk weer tussen
zijn joodse burens wonen

oog om oog

op de toeristenkaart smulders kompas van de pro-
vincie drenthe mis ik iedere vermelding van het
monument dat herinnert aan het voormalige jo-
denkamp westerbork / ik kan daar weinig tegen
inbrengen
de joden die daar gedurende de tweede wereld-
oorlog vertoefden ontbeerden tenslotte ieder
verlangen naar een toeristenkaart

oog in oog

veel later zal een jongetje zijn vader vragen: pappie
is dit jodengraf van westerbork niet veel ouder dan
die hunebedden

overtoom

vanochtend
maak ik in de oorlog
zo maar ergens
een deur open

en zeg tot een vrouw
die blijkbaar schrok
nee ik wil u
niets verkopen

ik ben wel jood
maar ik loop gevaar
al meer dan
twee maal duizend jaar

ik hoor haar zeggen
u bent niet te benijden
of vergis ik mij
u bent niet te bevrijden

u.b. amsterdam

herinneringen die
ik van een ander leen
weezien van wat
ik nimmer zag

weerschijn van iets
dat nimmer scheen
fotocopieën van een
nooit beleefde dag

weesperstraat

hoe was je gekleed
je droeg een tas
met wat ik nog weet
kneed ik je als was

een nieuwe jurk
gaan wij je kopen
ik draag je tas
als we verder lopen

niemand die ons ziet
mijn gedicht neemt een keer
want jij leest het niet
en ik schrijf al niet meer

somnabule

wij liggen samen
ik in bed
zij in haar graf

dat onbekend bleef
maar wat kan dat schelen
één uit zo velen

nu pleegt
de straat waar
zij weer woont verraad

omdat de jodenhoek
allang niet
meer bestaat

wat geeft dat nou
hoor ik mezelf
dan blijf je hier

reeds zet het
ochtendlicht de
waarheid op een kier

ik kwam haar tegen
dood en wel
maar zo alleen
want zonder mij

wat gaat – zei zij –
die tijd toch snel
met jou alleen
en zonder mij

post mortem

ingekapseld in jouw dromen
na mijn dood teruggekomen

doe ik alsof hergeboren
tot het eerste ochtendgloren

als wij niet meer te genaken
ieder voor zichzelf ontwaken

ante vitam

heimwee waaraan
ik wende
voordat ik ooit
mag weten

een vrouw die
ik nooit kende
zij blijft
mij onvergeten

belijdenis

wat er toen was
diep in die mijn
het staat verhuld
op dit papier

wij graven door
tot wij er zijn
een man / een vrouw
of nog een dier

een scherpe maar
verfijnde pijn
verfrommeld op dit
blank papier

blijft tot in eeuwig-
heid geheim
was het die man
of was hij dier

lost horizon

de stad / die in de verte landt
lijkt een gewaad / van brussels kant

traag hangend / in een vrouwenschoot:
de residentie / van de dood

bijlmer

de laatste spoken
in het flatgebouw
spelen in de liftkoker
met het klokketouw

maar er is geen touw
en er is geen toren

toch kun je de noodklok
duidelijk horen

hindeloopen

het doodskleed
van haar weelden
hangt in de
wind te drogen

aanschouw
de spiegelbeelden
onder haar
bruggebogen

topografie

in een wildvreemde stad
zo maar op pad
vraagt iemand

zoudt u mij kunnen zeggen
wat ik hem zo maar uit ga leggen

nieuwsgierig informeer ik
waarom hij vergat
wat ik dus zeker weet
in die wildvreemde stad
die ook ik
voor de ochtend vergeet

verdrongen

ietwat verlegen
hield vannacht
een man mij tegen

die zelfmoord had
gepleegd in
mijn geheugen

verbijsterd zoek ik
naar de leugen
van het vergeten

en hoor hem verwijten
maar jij
kon beter weten

tegenwoordigheid van geest

toen straks de dood
onvoorbereid mij vond
opengescheurd aan beide
zijden van het leven

stond ik met beide
benen op de grond
te vragen: dood
waar was je toch gebleven

pars pro toto

tot aan het heden
boordevol verleden
passeer ik
met gebogen rug
een door mijzelf
maar nauwelijks
gesloten brug

altera pars

mijn ander ik liet
mij vannacht alleen
opdat ik eindelijk
mijzelf hem zou verraden

toen hij was weergekeerd
voordat de dag verscheen
bleek hij tot mij bekeerd –
ander alleen

spreuken

afstand
waarom weet
je nooit
van wijken

overjarig leed
overtollig lied

op de dood
rust de bewijslast
van het leven

dubbelhartig leven
enkelvoudige dood

braille

gearmd met ongeziene vriend
ben ik op zoek naar blinden

zij zullen zeker helderziend
hem op de tast gaan vinden

de vreemde die mij nu verlaat
geblinddoekt in een vreemde straat

intervallen

boven mijzelf geheven
liet ik me los

voor alle zekerheid
stond jij beneden

je ving me op

ik was mijzelf
gebleven

flits

soms loop ik
naar het eind der aard
maar ben terstond
terug

het lot alleen
dat dit ervaart
springt honend
van de brug

begeerte

het anker van visioenen
grijpt in de modder vast
hij zoekt in zijn galjoenen
dukaten om de mast

als straks met lege handen
hij dood wordt opgedregd
zien jutters munten branden
van goud / twee ogen echt

understatement

tussen de trein
die mij verscheurt
en die het niet doet
is er niets gebeurd

of heb ik dit
zo ernstig overwogen
dat ik één ogenblik
mijn leven had verbeurd

alsob

tussen twee woorden van me
ligt een gapende afgrond

ik spring er over heen

wie zal ooit weten
of ik er niet ben ingevallen

document humain

als eens geboeide
in dit lied ontbonden
in sage of legende
naverteld

heb ik mijn eigen
ik teruggevonden
dat eeuwenlang door
rovers werd gekweld

en dat als eens geboeid
maar in dit lied ontbonden
vrijheid verwierf
als boven wordt vermeld

isolement

woord voor woord vermoeid
is mijn vers op weg
tak voor tak gesnoeid
uit een dichte heg

uren van verdriet
bakenen zijn pad
buren heeft het niet
in de grote stad

in zichzelf geboeid
zonder naaste erven
zal het uitgebloeid
op mijn lippen sterven

vorm

weerbarstige taal
alleen nog het lied
hooghartig metaal
dat ik vloeibaar geniet

risico

gij stelt u bloot
als aan het graf –
gedichten schermen
nimmer af

ouder worden

eens raakt dit lied
te zijner tijd
zijn woorden en
zijn herkomst kwijt

voorzorg

van dankbaarheid
overlopen
naar de vijand
omdat de liefde
te veel werd

dit lied dat
mijn lot weeft
was het te groot

dit lied
dat voorbij zweeft
was het de dood

omzien

sermoenen onbe-
schrijfelijk groot
die op mij drukken
zwaar als lood

dag na mijn dood
bleek en bladstil
die in mijn dagen
bladeren wil

wat is langer dan de evenaar? de navelstreng

dood / wat doe je met mijn herinneringen

dag na mijn dood / ik moet er nog aan wennen

ik val in het water
maar blijf liggen op een spiegel
de steen om mijn nek
zinkt weg in het glas

kwartier maken

dezelfde avond die
straks op mijn schouders valt –
ik berg mijn hoofd
in honderden van jaren

de herbergier lacht
als mijn paarden zijn gestald:
u bent weer onder dak
voordat de avond valt

poète manqué

bij het verlaten
van de kroeg
stond hij als steeds
voor op de boeg

van het schip
dat in de haven bleef
omdat hij geen
gedicht meer schreef

tot hij daarna
beschonken thuis
opnieuw verging
met man en muis

aeternitati

het zwijgen dat ik
meeneem in mijn graf

lijkt als twee druppels
water op mijn spreken

de woorden die van nu
af aan ontbreken

doen aan de zin van wat
ik zeggen wil niet af

evenwijdig

woord zonder mij
waar ga je heen
eenmaal voorbij
lijk je van steen

zie je mij staan
eenmaal voorbij
kijkt kil me aan
woord zonder mij

dus onverhoord
wij allebei:
ik zonder woord
jij zonder mij

uit het ongerijmde

tussen de dag
en duidelijke dood
zag ik mijn dubbelganger
achter glas

wij stonden met de
neus tegen elkander
en wisten niet meer
wie de ander was

als nu de dag
niet meer aan leven went
bewijst de dood
ons beiden congruent

compromis

waanzin
die mij droeg
door alle nood
jij was mijn feest –
maar morgenvroeg
ben jij de dood
die mij geneest

jenseitsreligion

zij reizen
per vliegende boot
naar paradijzen
achter de dood

paleizen met
vensters in lood
vol bergen van
glinsterend schroot

eens keren zij weer
uit de schoot
van heimwee vervuld
naar de dood

spitsroeden

tussen twee talen
tussen dag en nacht
gebeurde wat ik
altijd had verwacht

er stonden duizend
woorden in gelid
en honderd tijgers
met hun moordende gebit

dan riep een man
of misschien wel een vrouw
dit is het ogenblik
en doe het gauw

maar wat ik doen moest
zou het eindgericht
mij eerst vertellen
in mijn allerlaatst gedicht

aeonen

I

de dingen die wij doen
voor duizend jaren
de liederen van toen
wij nog niet waren

met lateren die
dichten in het heden
doorleven wij
het eeuwige verleden

II

de dichters na de dood
wat gaan zij zingen
van duister morgenrood
zwarte seringen

want dichters na de dood
zij blijven zingen
van wat het leven bood
aan doodgewone dingen

archeoloog

de man die
scherven in de
bodem zoekt

tot oude vazen
uit hun lijst
verdoekt

hij lijkt een
dichter die
oerbeelden zoekt

buiten de tijd
tot verzen
ingeboekt

all risk

zo dichtbij
blijft de dood
dat mijn hoon
niet eens verraste:

is wie mij
gezelschap bood
niet dezelfde
die vergaste

ik herinner het mij maar al te goed:
de dood heeft mij destijds vergeten

onhaalbaar heden / onherhaalbaar verleden

óf de taal is ontoereikend / óf ik vraag te veel

mijn poëzie gaat zuiniger om met wat ik bedoel
dan ik omga met mijn poëzie

statistisch maakt het niet zoveel uit of ik mijzelf te
veel vind (ik bedoel in relatie tot de
wereldbevolking)

lijkvervoer

de voorbijrazende auto
laat mij vermoeid achter –
met mijn doodkist
en mijn bezworen driften

ik had willen liften

vijfhoek

pseudoniem

als ik mij
met mezelf vergelijk
springen de verschillen
wel erg in het oog
bedenk ik verbijsterd

fatum

het sein staat
op onveilig –
het ongeluk
kan beginnen

existentieel

uit pure eenzaamheid
bel ik mezelf op
gelukkig ben ik
in gesprek

voorgevoel

woorden galvaniseren
de wegen
naar mijn verleden
ik voel trillingen

mein kampf

ik ben prikkeldraad
maar ik weet
nog steeds niet
aan welke kant

breda

de oorlog
die ik nachtelijk beleef
blijft liggen
op het raster van mijn zeef

maar overdag
vullen verfijnde spleten
zich met details
die lang al zijn vergeten

onderbewust

onder de golven
van zijn taal
lagen de wortels
van een diep verhaal

hij was een duiker
die gedichten schreef
een dichter
die dood boven dreef

selbstkenner / selbsthenker

(nietzsche)

beul van mezelf
leg ik mijn nek
onder de bijl

bang voor mezelf
vlucht ik dan weg
in allerijl

perspectief

mijn huis stijgt omhoog
ik zit op een troon
wat doet het ertoe
of ik hier nog woon

mijn troon is zo hoog
zo klein het daaronder
dat ik hier *niet* woon
dát is het wonder

mijn doodsbericht

een zwart schip
met de dood aan boord –
ik heb het fluiten
in de mist gehoord

een zwarte stip
na het allerlaatste woord –
zegt het voort
zegt het voort

de weg terug

voordat de kist van ongeschaafde planken
zal worden gesloten
wordt volgens overoud gebruik
in de diaspora
het joodse lijk
plechtig bestrooid met aarde
uit het heilige land
dat in kleine zakjes
in joodse gemeenten wordt bewaard

als ik ooit nog eens
naar israël verhuis
zal ik niet vergeten
een zakje zeeklei mee te nemen
(uit het oldambt)
en een zakje laagveen
(uit westerwolde)

documentatie

wat ooit in taal
van mij bestond
is slechts verbaal
en ongegrond

frustra

verloren zoon
blijf ik legende
die eens aan lateren
wordt verteld

als waar ik woon
in mijn ellende
door mij vergeefs
wordt aangebeld

retrospektief

I

langzaam verwijderen
zich zijn voetstappen
van de werkelijkheid

die op weg is
naar een droom
in een ver land

waar zijn voetstappen
zich langzaam verwijderen
van de werkelijkheid

II

wij ontvangen
signalen van vroeger

of zijn het
signalen van later

de eeuwigheid
stoet met de nacht

III

uit de bovenste verdieping
van het hoge flatgebouw
kijkt een vrouw
naar ons
beneden in de
smalle straat

als wij naar boven zien
sluit zij
het venster

IV

in de hal van de flat
staat een lift gereed
die naar boven
blijft gaan

als deze naar beneden valt
heeft de dag
plaats gemaakt
voor de werkelijkheid

V

wie herinnerde
zich nooit

laten wij ze samenvoegen
al die herinneringen
in het bodemloze vat
van het eeuwige geheugen

VI

ontmoeting
in het tijdeloze –
ik herhaal mijn geboorte

VII

achtervolgd door
eindeloos gebeuren
blijf ik stilstaan
in mijn droom

eindelijk

kolofon

een vrijdenker zei tot gebiha de zoon van pesisa /
gij dwazen die aan een opstanding gelooft / alles
wat leeft sterft en het gestorvene zou weder leven?
gebiha antwoordde / gij dwaas die de opstanding
loochent / ik zeg u dat wanneer reeds iets kan leven
dat voordien niet bestond / waarom zou dan niet
opnieuw kunnen leven iets dat reeds heeft bestaan

*naar de babylonische talmud
tractaat sanhedrin folio 91*

als alle doden wederkeren / zal er geen plaats
genoeg zijn zeggen sceptici /
onzin /voor ons is er toch ook geen plaats

Inhoud

steekproef	7	camouflage	34
mijn verzen	8	peleton	35
hide and seek	9	ner tamid	36
respons	10	traditie	37
dwangpositie	11	de straat	38
legende	12	karma	39
wat de blinde ziet	13	jaartijd vader	40
schroom	14	jeugd	41
introvert	15	vijfde gebod	42
extrovert	16	forenzen	43
de dag blijft	17	gaiè	44
prullemand	18	tempus actum	45
westerschelde	19	abdicatie	46
meute	20	jeugd vriendje	47
ochtend	21	1920	48
wikwief	22	kinderrijm	49
kwadratuur	23	westerwolde	50
daimoon	24	anachroon	51
zelfbeheersing	25	tentoonstelling	52
narrow escape	26	de zwarte dood	53
angstdroom	27	archeologie	54
vooruitziende blik	28	veilig verkeer	55
concoure hippique	29	oorlogsdocumentatie	56
epigram	30	overtoom	57
aforismen	31	u.b. amsterdam	58
wandeling	32	weesperstraat	59
stroom	33	somnabule	60

ik kwam haar tegen	61	omzien	87
post mortem	62	aforismen	88
ante vitam	63	ik val in het water	89
belijdenis	64	kwartier maken	90
lost horizon	65	poète manqué	91
bijlmer	66	aeternitati	92
hindeloopen	67	evenwijdig	93
topografie	68	uit het ongerijmde	94
verdrongen	69	compromis	95
tegenwoordigheid		jenseitsreligion	96
van geest	70	spitsroeden	97
pars pro toto	71	aeonen	98
altera pars	72	archeoloog	99
spreuken	73	all risk	100
braille	74	aforismen	101
intervallen	75	lijkvervoer	102
flits	76	vijfhoek	103
begeerte	77	breda	104
understatement	78	onderbewust	105
alsob	79	selbstkenner/selbsthenker	106
document humain	80	perspectief	107
isolement	81	mijn doodsbbericht	108
vorm	82	de weg terug	109
risico	83	documentatie	110
ouder worden	84	frustra	111
voorzorg	85	retrospectief	112
dit lied	86	kolofon	115

SAUL VAN MESSEL

Syndroom

In deze bundel joodse poëzie registreert de dichter na ruim een kwart eeuw de ervaringen van een door het joodse lot gebiologeerde. Uiterst simpel taalgebruik bepaalt een directe relatie tussen de lezer en deze poëzie.
